

**VÝROČNÍ
KONFERENCE
OP VVV 2019**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Společné vzdělávání 3 roky poté

Došlo k nějaké zásadní změně?

Stručná historie inkluze

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Počet žáků	789 486	794 642	807 950	827 654	854 137	880 251	906 188	926 108	940 928
Znevýhodnění podle § 16 odst. 9 (Z16/9)	70 723	71 791	72 110	73 629	75 848	78 717	81 644	95 631	101 983
– individuálně integrovaní	36 226	39 160	40 888	43 352	45 853	49 225	53 206	68 419	76 037
– ve speciálních třídách	34 497	32 631	31 222	30 277	29 995	29 492	28 438	27 212	25 946
Podíl Z16/9 na celkovém počtu žáků ZŠ	8,96%	9,03%	8,93%	8,90%	8,88%	8,94%	9,01%	10,33%	10,84%
Podíl žáků individuálně integrovaných z celkového počtu Z16/9	51,2%	54,5%	56,7%	58,9%	60,5%	62,5%	65,2%	71,5%	74,6%
Podíl žáků ve speciálních třídách z celkového počtu Z16/9	48,8%	45,5%	43,3%	41,1%	39,5%	37,5%	34,8%	28,5%	25,4%

- Dlouhodobý trend zvyšování počtu žáků se Z16/9.
- Od 2016/17 do 2018/19 došlo k nárůstu o 20 339 žáků se Z16/9.
- Mezi 2016/17 a 2017/18 došlo k nárůstu o 13 987 žáků se Z16/9.

- Nárůst zejména: vývojové poruchy učení a chování, vady řeči, souběžná postižení více vadami.

- Od 2017/18 dramatický nárůst počtu žáků s diagnostikovanými vývojovými poruchami chování (aktuálně 23 %, loni 40 %).

- Implementací SV dochází k masivnímu nárůstu počtu žáků se SVP. Jejich počet narostl na 101 983.

Podpora inkluzivních opatření v ZŠ ze SR

Název podpůrného opatření	Stav při zohlednění ukončení poskytování		
	Celkem PO	v tom	
		Finance požadovány	Finance nepožadovány
020601A01 - Pedagogická intervence ve škole (1 hodina)	13060	6487	6573
020602A01 - Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	8820	3839	4981
030501A20 - Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,50)	5413	4004	1409
030501A30 - Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,75)	4736	3571	1165
G20203A01 - Speciální didaktické (manipulační) pomůcky pro výuku čtení a psaní	4070	3749	321
G20206A01 - Speciální učebnice pro výuku čtení	3537	3271	266
B30208A01 - Speciální učebnice pro výuku žáků s mentálním postižením	2480	1744	736
F20202A01 - Přehledy učiva	2326	2138	188
G20208A01 - Pracovní materiály pro rozvoj koncentrace pozornosti	1588	1477	111
030501A10 - Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,25)	1332	956	376
A20101A01 - Pomůcky pro podporu sluchového vnímání a rozlišování	1315	1119	196
F20203A01 - Pracovní sešity pro nácvik pozornosti	1300	1225	75
B30202A01 - Názorné didaktické pomůcky pro výuku matematiky	1188	1010	178
040501A40 - Asistent pedagoga (úvazek 1,0)	1157	851	306
G20201A01 - Speciální didaktické (manipulační) pomůcky pro výuku matematiky	1058	999	59
F20101A01 - Manipulační pomůcky pro podporu pozornosti (např. mačkácí míčky)	998	918	80
G20301A01 - Výukový software	991	728	263
030702A02 - Pedagogická intervence ve škole (2 hodiny) (doporučeno před 12/2017)	914	624	290
G20205A01 - Pracovní sešity pro výuku naukových předmětů	884	861	23
F30101A01 - Pomůcky pro relaxaci (koberec, overball aj.)	836	777	59

Podpora inkluzivních opatření v ZŠ ze SR

ZŠ vykázaly i ve školním roce 2017/18 nejvíce PO - více než 90 tisíc PO.

- tj. 84 % ze všech školami a školskými zařízeními vykázaných PO
 - z toho více než 67 tisíc (74 %) s požadavkem na finanční prostředky
- Počty vykázaných PO s požadavky na finanční prostředky se zvyšují.
(například ze 46,5 tisíce v roce 2016/17 na 67 tisíc v roce 2017/18.)
 - Nejčastějším PO zatím trvale Pedagogická intervence ve škole (1 hodina).
S významným odstupem následuje Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina).
 - ve školním roce 2017/18 začaly školy po intenzivní osvětě ve větší míře ukončovat ty druhy podpůrných opatření s požadavkem na finance, které měly být ve skutečnosti sdíleny mezi více žáky a finance tak požadovány pouze jedenkrát

Jak vnímají inkluzi učitelé? (září 2019)

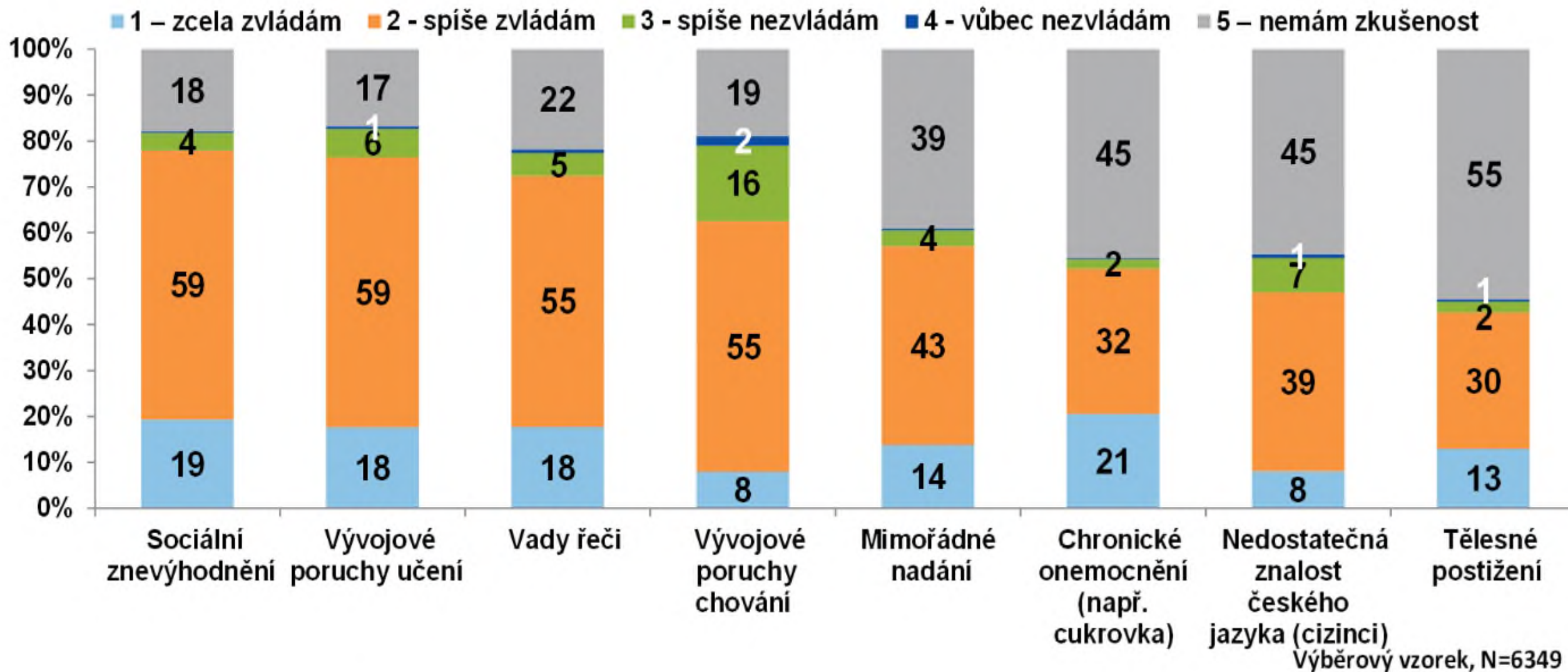
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

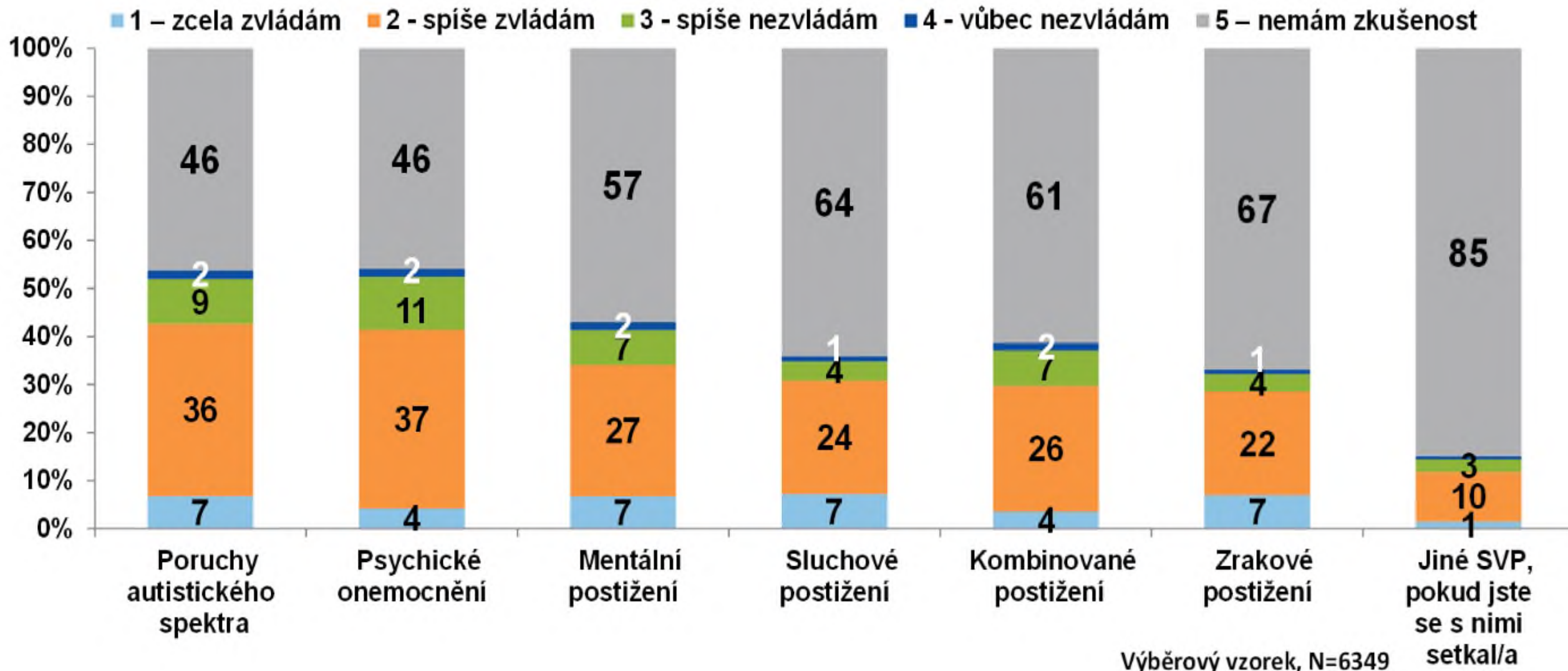
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VÝROČNÍ KONFERENCE
OP VV 2019

PP: Jak se vám osobně daří pracovat s dětmi/žáky s následujícími speciálními vzdělávacími potřebami?

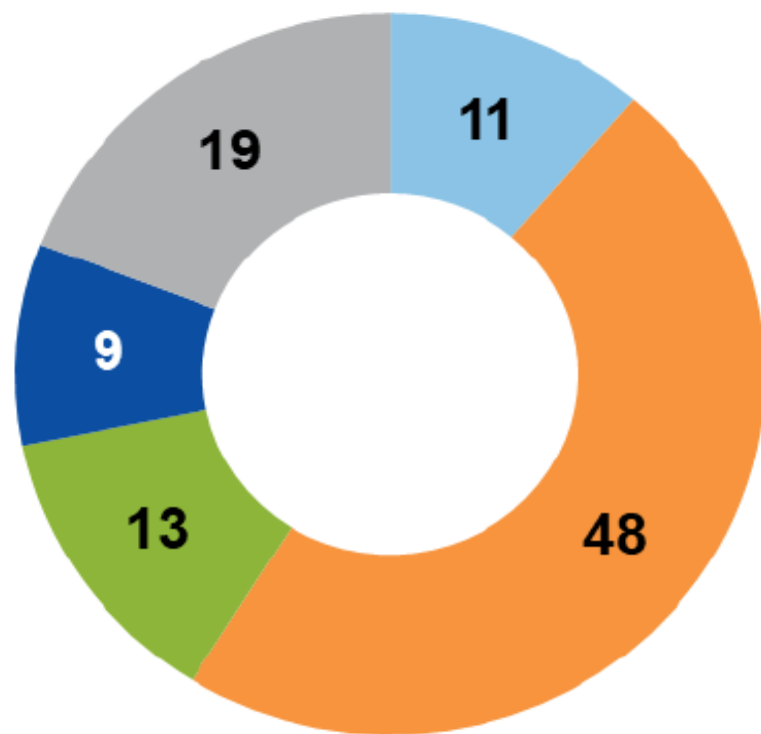

PP: Jak se vám osobně daří pracovat s dětmi/žáky s následujícími speciálními vzdělávacími potřebami?

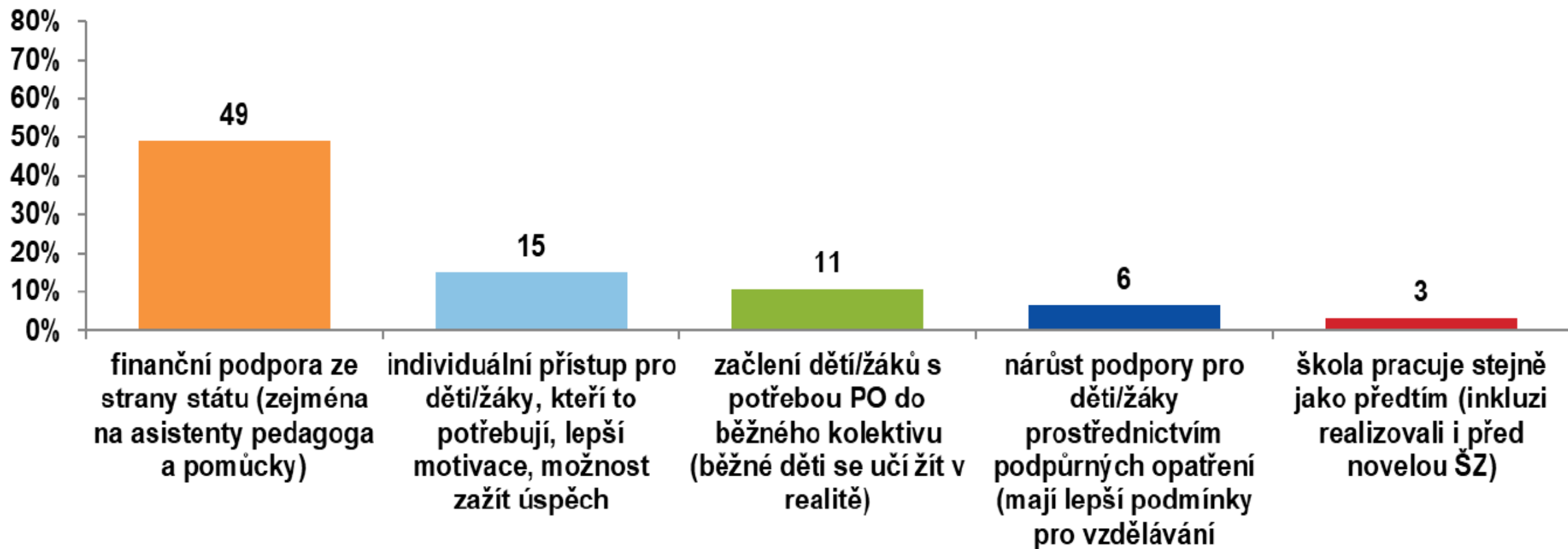
Ř: Jak vnímáte změny, které vstoupily v platnost od 1. 9. 2016 s novelou školského zákona?

- Jako celkové zlepšení podpory dětí/žáků
- Jako částečné zlepšení podpory dětí/žáků
- Jako částečné zhoršení podpory dětí/žáků
- Jako celkové zhoršení podpory dětí/žáků
- Nevím, nedovedu posoudit

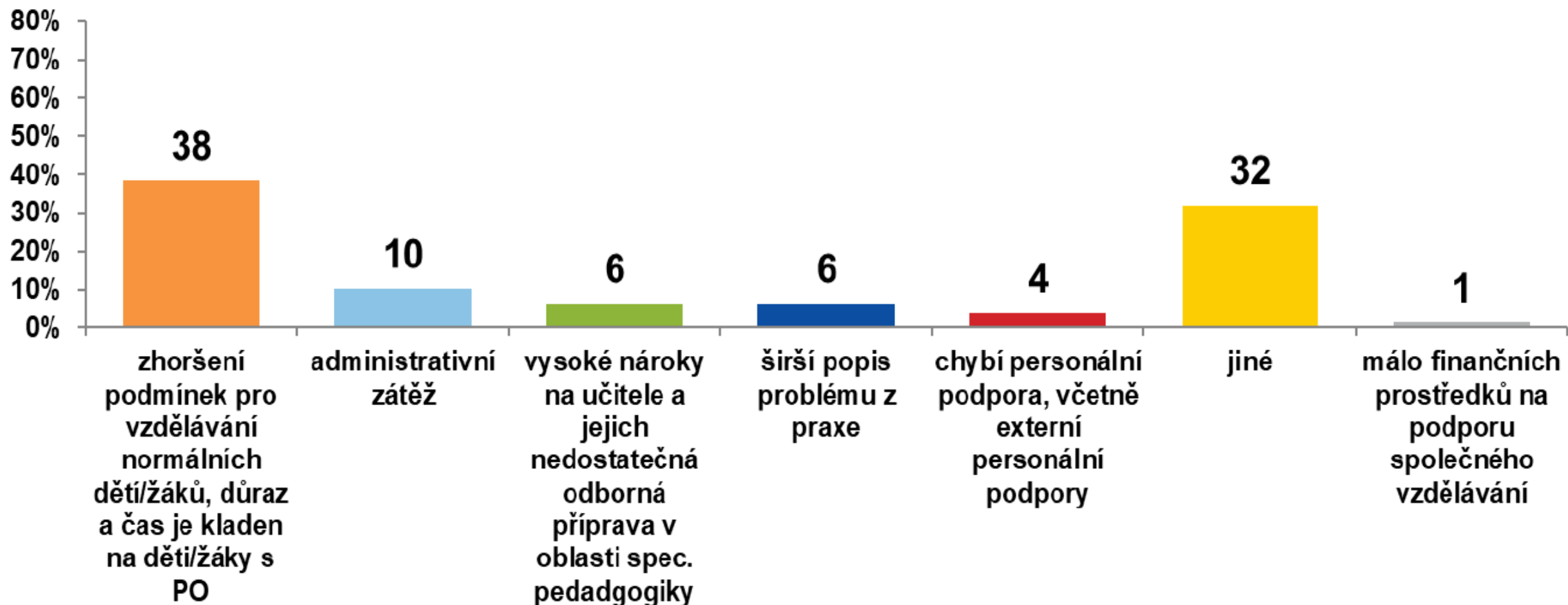
Výběrový vzorek, N=355

Ř: V čem konkrétně tyto změny spojené s novelou pomohly dětem/žákům?

Ti, kteří vnímají změny, které vstoupily v platnost od 1. 9. 2016 s novelou školského zákona, jako celkové a částečné zlepšení podpory dětí/žáků, N=209

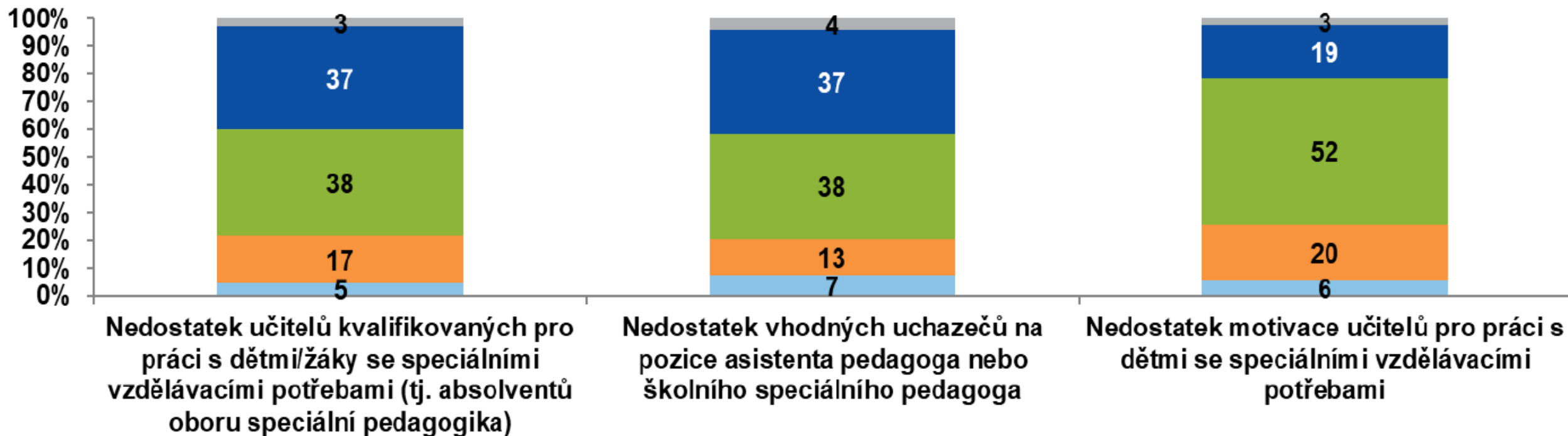
Ř: V čem konkrétně změny spojené s novelou zhoršily u dětí/žáků situaci?

Ti, kteří vnímají změny, které vstoupily v platnost od 1. 9. 2016 s novelou školského zákona, jako celkové a částečné zhoršení podpory dětí/žáků, N=78

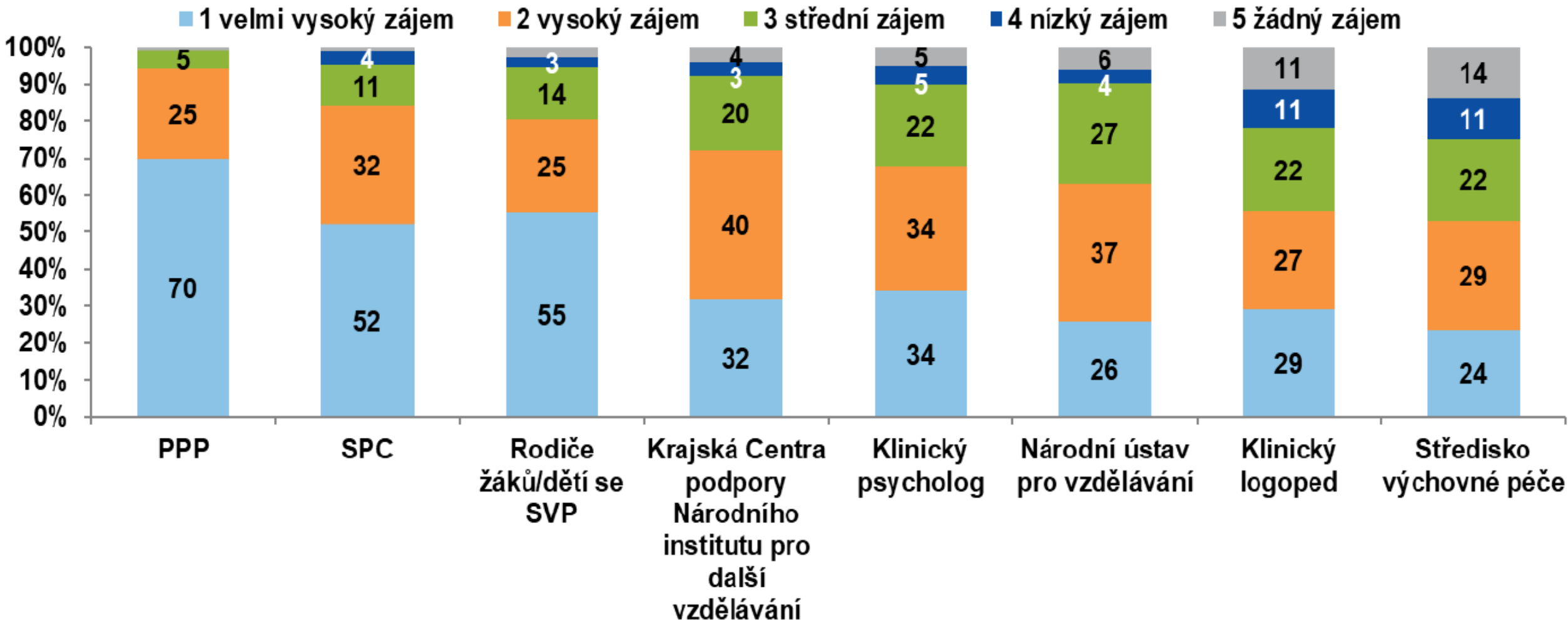
Ř: Co z následujícího vám obecně ve škole brání v zajištění podpory vzdělávání dětí/žáků s potřebou podpůrných opatření v potřebné kvalitě?

1 vůbec nebrání 2 spíše nebrání 3 spíše brání 4 zcela brání 5 nevím

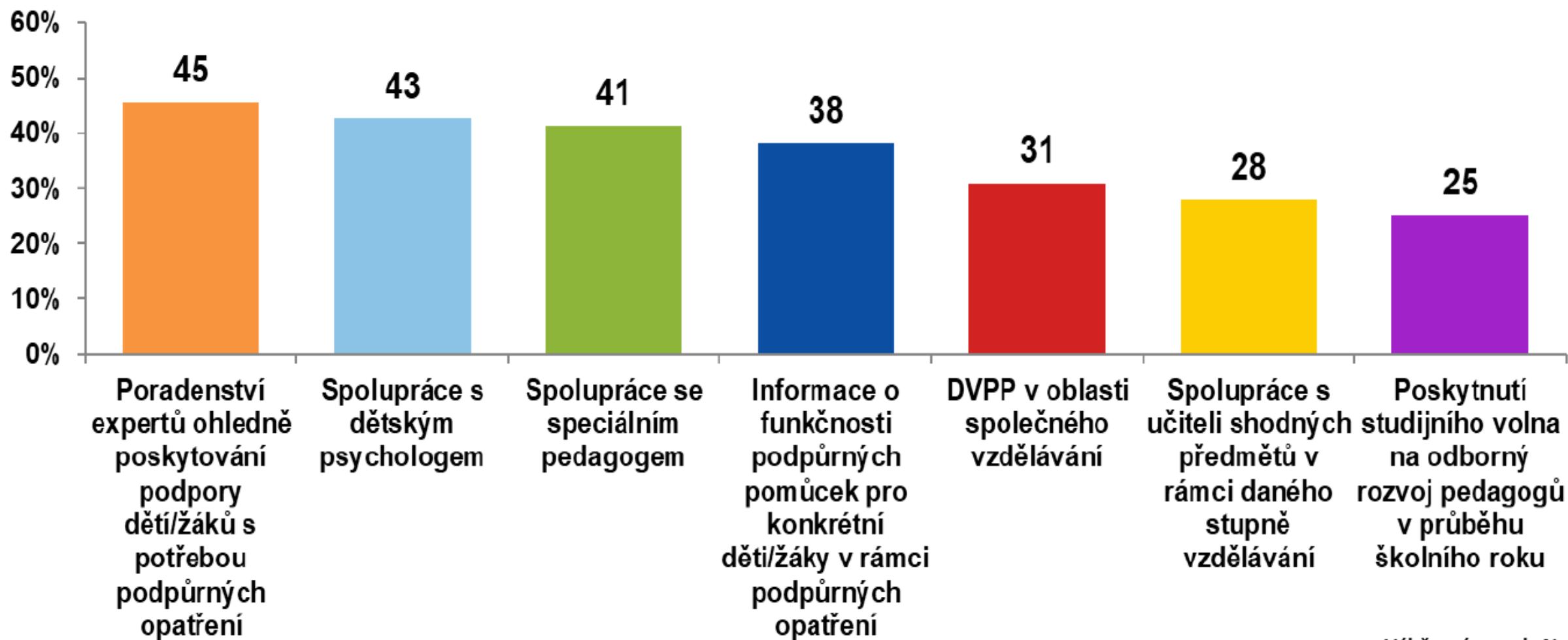
Ti, kteří se setkávají s nějakými obtížemi, které jim brání v zajištění podpory vzdělávání dětí/žáků s potřebou podpůrných opatření v potřebné kvalitě, N=254

Ř: Od kterých uvedených subjektů byste uvítali metodickou podporu nebo spolupráci?

Výběrový vzorek, N=355

PP: Které z forem podpory realizovatelných na úrovni vaší školy/ŠZ byste potřeboval/a nebo uvítal/a v oblasti společného vzdělávání?

Výběrový vzorek, N=6349

Nedostatky inkluze – analýzy dat MŠMT

1. Implementaci komplikovala náročná administrativa spojená s nárokovými PO.
2. Přípravenost pedagogů běžných škol v oblasti speciálně pedagogických dovedností nebyla dostatečná, DVPP podporující implementaci společného vzdělávání se zaměřilo jen na dílčí problematiky.
3. V některých regionech se zvýšil tlak na školy, aby na základě ustanovení § 19, odst. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., zařazovaly i žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením nebo kombinovaným postižením, ačkoliv nemohly naplnit podmínky pro jejich vzdělávání.
4. Přetrvávají významné mezikrajové rozdíly – v počtech klientů ŠPZ, v doporučovaných PO.
5. Ne zcela efektivně funguje předpokládaný princip sdílení PO (nejen u asistentů, ale například u pedagogické intervence ad.). Nejčastěji platí co žák, to samostatné PO.

Změna v kritériích inkluзивity mateřských škol mezi školními roky 2015/2016 až 2017/2018

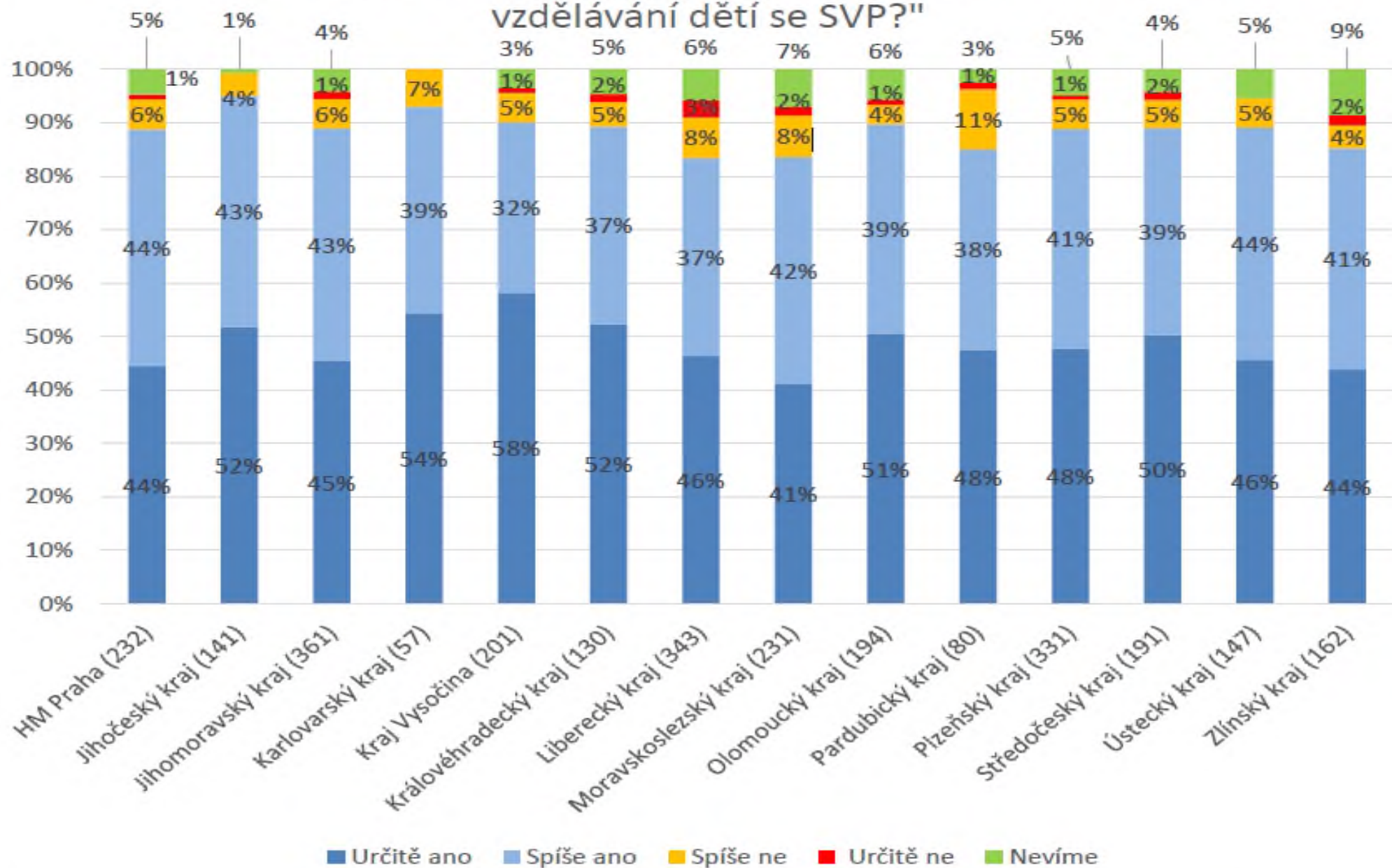
Znění výroku	Zhoršení	Beze změny	Z toho beze změny v kat. 4) ⁸	Zlepšení
Škola má vytvořený systém podpory pro děti se SVP (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.).	3%	50%	3%	47%
Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočník do českého znakového jazyka, osobní asistent).	4%	52%	7%	44%
Pedagogové umí využívat speciální pomůcky i kompenzační pomůcky.	3%	54%	3%	43%
Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny děti bez rozdílu (včetně dětí s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, děti se SVP apod.).	5%	56%	7%	39%
Škola upravuje organizaci a průběh vzdělávání v souladu s potřebami dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.	4%	59%	6%	37%
Škola zajišťuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů dítěte.	4%	60%	3%	36%
Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.).	5%	59%	6%	36%
Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzájemného učení pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.).	4%	62%	7%	34%

Učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti.	4%	75%	12%	20%
Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi jako zdroj zkušeností a příležitost k vlastnímu seberozvoji.	4%	76%	12%	20%
Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu dítěte, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti s ostatními dětmi a dalšími lidmi apod.	4%	78%	16%	18%
Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti (vina, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.).	4%	78%	19%	18%
Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince.	3%	81%	1%	16%

Zdroj: Dotazník pro MI 51010 a zjištění potřeb. N=3440

"Došlo ve Vaší škole díky šablonám ke zlepšení podmínek pro vzdělávání dětí se SVP?"

Zdroj: Dotazník pro MI 51010 a zjištění potřeb. Celkové počty respondentů (škol) v závorce.

Přínosy inkluze – analýzy dat MŠMT

1. Žákům se SVP v běžných školách se dostalo strukturované podpory, což oceňují rodiče i školy.
2. Oproti minulosti školy vědí, na co a za jakých podmínek mají žáci nárok.
3. Začaly se více odhalovat a řešit problémy se žáky s poruchami chování a s autismem, které představují pro školy největší zátěž z pohledu nároků na práci pedagoga.
4. Nedošlo k žádnému skokovému přesunu žáků se SVP ze speciálních škol do škol běžných. Do běžných škol přešli ti žáci, jejichž znevýhodnění umožňuje vzdělávání s podporou v běžné škole.
5. Nedošlo k oslabení speciálního školství. Paradoxně systém PO podpořil i žáky speciálních škol.
6. Pedagogové řady škol, zejména těch, kde byly z minulosti zkušenosti se vzděláváním žáků se SVP, dokázali naplnit očekávání společného vzdělávání v zájmu žáků.